

'ALMA KOOS VOOR HAAR GROOTSTE TALENT: MINNARES'

| Het theatercollectief SKaGeN komt volgend seizoen groots uit de hoek met *Almschi!*. Een theatertekst van schrijfster Annelies Verbeke rond de enigmatische figuur van Alma Mahler wordt op scène gezet door het collectief. Zestien zangers van Octopus Solisten vertolken een partituur van de jonge Oostendenaar Joachim Brackx.

De componisten Mahler, Gropius, de beeldend kunstenaars Kokoschka en Klimt... het zijn maar enkele van de namen die Alma Mahler op haar indrukwekkende palmares kon zetten. Onder die *femme fatale* schuilt echter een vrouw met een groot verlangen naar zelfrealisatie.

Wat fascineert jullie aan de figuur van Alma Mahler?

Clara van den Broek (links): 'Het is een vrouw die bij het begin van de twintigste eeuw in het brandpunt stond van het artistieke leven. Er is enorm veel over Alma gezegd en geschreven, maar de getuigenissen spreken elkaar ook grondig tegen. Daar heeft ze ook zelf voor gezorgd. Aanvankelijk wilde ze zichzelf realiseren als componiste - in die tijd had kunst nog een ander statuut dan nu, het was een manier om tot 'het hogere' te komen. Toen het haar echter niet lukte om zich via de muziek te realiseren, heeft ze een andere weg gekozen. Ze heeft haar lichaam en de beroemde mannen die haar omringden gebruikt om deelachtig te worden aan dat hogere. Toch bleef in haar dat muzikale vuur branden - een onderhuids verlangen dat ik zeer ontroerend vind.'

Annelies Verbeke: 'Je zou kunnen zeggen dat ze, toen ze ontdekt had dat ze ontzettend goed was als minnares, gekozen heeft voor haar grootste talent.'

Van den Broek: 'Denk aan Kokoschka, een minnaar die drie huwelijken lang blijft meegaan. Tot op hoge leeftijd, wanneer Alma oud is en ze zich zo schaamt over haar lichaam dat ze Kokoschka niet meer wil ontmoeten, schrijven die twee passionele brieven naar elkaar. Op den duur bestond die relatie alleen nog maar op papier.'

Romantisch versus platvloers

Is dat geen erg romantische visie op een vrouw die uit ambitie mannen aan zich bindt?

Van den Broek: 'Tja, wat is romantisch en wat is platvloers? Je zou ook kunnen stellen dat niet de

kunst maar het lichaam de weg is naar de waarheid. Het is maar hoe je het bekijkt, door de bril van je eigen waardepatroon en je eigen filosofische kader. Alma was tomeloos ambitieus, maar die mannen waren dat evenzeer.'

Verbeke: 'De laatste biografie die over Alma verschenen is blinkt bijvoorbeeld uit in vrouwonvriendelijkheid - straf hoe die biograaf probeert te bewijzen dat Alma een hysterische persoonlijkheid had. Maar hoe meer je over die periode leest, hoe meer je kunt besluiten dat het hysterische tijden waren, en dat ook de mannen niet gespeend waren van afwijkingen. Alma's huwelijk met Mahler was geen cadeau. Zo moest ze alle honden in de buurt doen zwijgen opdat haar man kon componeren. Anderzijds moet ik toegeven dat zijzelf nu ook niet bepaald 'sympathiek' overkomt. Hoewel ze veel joodse mannen heeft gehad hield ze er stevige antisemitische opvattingen op na.'

■ 'ALMA MAHLER WAS ZO NEUROTISCH DAT HET BIJNA KOMISCH WORDT'

Het lot van de diva

Is *Almschi!* een biografie van Alma Mahler?

Van den Broek: 'Nee, helemaal niet. *Almschi!* is geen historisch portret, we willen iets vertellen over de mens van vandaag, over het wezen van de mens. Je ziet bijvoorbeeld dat zo'n flamboyante vrouw helemaal alleen eindigt, in een appartementje in Amerika, ver van haar thuisland. Ze heeft iedereen overleefd, ze is oud en ze wil niet dat haar lichaam nog gezien wordt. Voor de laatste journalist die haar geïnterviewd heeft verstopte ze zich in het halfduister. Het is het lot van veel diva's, maar ook het lot van elke mens. Je leeft, je staat in het middelpunt van de belangstel-

woord: Evelyne Coussens

beeld: Johan Martens

ling, je waant je het centrum van de wereld. Langzamerhand word je opzij gezet, uiteindelijk eindig je eenzaam en alleen voor de dood. Dat raakt me.'

Annelies, jij schrijft voor het eerst een tekst over een historische figuur.

Verbeke: 'De historische roman is een genre dat in Vlaanderen niet meer echt beoefend wordt. Ik voel me niet geroepen om daar verandering in te brengen, maar ik hou er wel van om onderzoek te doen en bronnenmateriaal te verzamelen. Er zijn in het leven van Alma bovendien heel wat groteske elementen. Neem nu Kokoschka, die knettergek was. Hij had een Alma-pop waar hij op een bepaald moment zo furieus op werd dat hij ze onthoofdde. Maar ook Mahler was zo neurotisch dat het komisch wordt, Gropius was een vreselijke droogstoppel. Het zijn allemaal extreme figuren. Dat ligt me, dat groteske.'

Van den Broek: 'En op theater werkt het heel goed. Het brengt luchtigheid in de materie - *Almschi!* zou een zwaar drama kunnen zijn maar het is eigenlijk heel grappig.'

Verbeke: 'Je moet *Almschi!* beschouwen als een veelstemmig portret. Die indruk wordt nog versterkt doordat de Octopus Solisten allen solo zingen. Dat geeft een complex resultaat - erg geschikt voor een complexe vrouw als Alma Mahler.'

Almschi!, op 3 & 4 dec in Kursaal Oostende.